

**Theologiae Moralis Sacramentalis Ad Instructionem
Ordinandorum & Curandorum Ex Materia De Sacramentis
In Genere Et Ordinis Eucharistiae, Poenitentiae, Ac
Matrimonii In Specie**

De Matrimonij Sacramento, & omnibus Peccatis contra VI. præceptum, ac
de Abortu

Sporer, Patritius

Salisburgi, 1711

Sectio II. Abortus fœtûs animati directè causatus.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55333](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-55333)

710 Theol. Sacrament. Pars IV. Cap. IV.
est communi consensu Doctorum Navarrarum
25. n. 26. P. Navarr. Lessius, Sanchez, Laman, Lugo ll. cc. Ratio est: quia mater praecepit
eo casu utitur jure suo procurandi sibi sanitatem,
& propter illam necessitatem; abortus contumelie
censetur permisus & non intentus vel calamus
moraliter: quemadmodum eadem ratione licet
consequenter & praeter intentionem praecepit
tum adferre expulsionem feminis, quae nec
tenditur, nec ad sanitatem conducit. Eadem
enim quoad hoc est ratio utriusque. Sed iudicium
des hunc abortum nec indirecte quidem causa
posse, ob periculum futuræ tantum mortis
infamiae. Et quodnam remedium nunc adhiberi
poterit per se directum & efficax ad evitandum
in futurum infamiam vel mortem ex parte
a Justitia, a marito vel parente inferendam, quae
remedio simul per accidens tantum & praeter
intentionem causetur abortus? Non capio.

SECTIO II.

Abortus fætus animati directe causans

SUMMARIUM.

710. Directe procurare abortu non fætus animati directe
trinsecè malum, & mortale homicidium.
711. Ans, si certò vel probabiliter mater cum fætu per-
tetur, licet ei sumere medicamentum; uiqua-
do.
- 714.
714. Omnis quobis modo abortum fætus animati directe
procurans, omnisque scienter cooperatorans, efficien-
do, incurrit ipso facto irregularitatem.

715. (Quis in ea possit dispensare?)
718. Ac etiam excommunicationem.
719. A qua tamen excusat omnis ignorantia juris, vel
facti, etiam culpabilis, lata, crassa, supina, imò &
affectata.
720. Quis ab ea possit absolvere?
721. Pœnæ reliqua.

Malitia.

SINE dubio intrinsecè malum & mortale est ⁷¹⁰ directè procurare abortum fœtus animati: est enim verum homicidium, & si à parentibus fiat, parricidium, & quidem omnium gravissimum cum animæ rationalis certissimâ damnatione æternâ, quoad pœnam damni. Certissimum quoque apud omnes, id nullo unquam casu vel causâ posse licere: sive constet jam animatum esse fœtum, sive dubitetur, an defacto animatus sit: sive deinde abortus intendatur propter *ie*, ut finem, sive solum intendatur ut medium propter alium finem v. g. ad conservandam vitam matris, vitandam infamiam, &c. dummodò media adhibita per se tendant ad causandum abortum, neque aliter conducant ad vitam matris conservandam, nisi quatenus causant abortum. Ratio clara est: quia non sunt facienda mala, ut eveniant bona: atqui directè occidere hominem innocentem, intrinsece malum, & nullo unquam casu licitum est: est autem fœtus animatus verus homo & innocens maxime: ergo &c. De abortu directè procurato loquimur. Quoad indirectam verò ejusmodi abortus procurationem ita distinguendum est.

711 Quòd si certò vel probabili Medicorum p-
dicio, mater simul cum fœtū ante partum mor-
tura sit, sumpto autem pharmaco spes sit, fœtus
matrem servari posse, fas erit adhibere medici-
se directa & efficacia ad sanitatem matris, ur-
næ sectionem, pharmacum purgativum &c. et
si per accidens contingat inde fœtum eneas
abortiri, alias enim periret mater cum fœtu, p-
medicinam verò forte liberabitur uterque. Com-
munis DD. Sanchez l. 9. de Natrimon. a. 2.
Layman. l. 3. tratt. 3. p. 3. c. 4. n. 4. Lugodis. l.
de just. 2. l. 1. Diana. p. 7. tratt. 5. resol. 3. 5. Re-
est; quia innocentem per accidens & præter in-
tentionem, in casu urgentis necessitatis occi-
re à ratione alienum non est; sic enim in bel-
justo licet exploduntur tormenta contra ci-
vatem, munitionem, navim hostilem, et si per acci-
dens aliqui ibi innocentes occidendi sint: sic in-
vasus ab injusto agrestore vitæ suæ, licet fugi-
eques per semitam angustam (adhibita mora
liter possibili cautelâ) et si infans vel alius homi
forte ibi jacens, conculcandus sit: & proprius
propositum; mulier prægnans invasa à ter-
ratrone sine dubio licet potest, imò præcep-
naturali dehet fugâ vel forte etiam pugna vi-
suam certo interitui expositam liberare, quamvis
cum probabili vel evidendi fœtūs periculo & ne-
qui in proposito nostro occisio vel abortio in-
tūs maximè est per accidens & præter inten-
tionem; cùm enim fœtus pendeat à vita & salu
matris, atque rarissimè contingat fœtum vivum

progigni post matris mortem, hinc medicamentum directè adhibitum ad procurandam sanitatem matris, ex natura rei secundariò etiam tendit ad salutem fœtus, & per accidens solum illi nocet.

At, quid si medicamentum adhibendum a-712
què efficaciter tendat ad sanitatem matris, & in-
teritum fœtus alioquin desperati: poteritne ad-
huc licite adhiberi, applicari à Medico, assumi à
matre? Quidquid negent *Corduba, Vega, Ma-*
nuel, Lud. Lopez, eò quòd hoc videatur esse di-
rectè procurare abortum, & occidere fœtum:
Vera est sententia affirmativa. Sanchez *cit. n. 18.*
Diana *ref. l. 6. alti apud ipsos.* Ratio est; alii quia
mater utitur jure suo, potius enim jus habet ma-
ter ad conservandam vitam suam, quam habeat
fœtus, cùm hic à matre dependeat, non econtra:
ergò si medicina æqualiter tendat ad salutem
matris & necem fœtus, eo etiam maximè, quòd
pereunte matre propè miraculum sit, si fœtus
incolumis eyadat. Insuper meritò concedit San-
chez *ibid. n. 19.* id etiam licitum esse, quandò
medicamentum esset dubium, mortémne, an au-
xilium esset allaturum; nam ex una parte dubii
periculum damni peregrinum est, nimirum ali-
quantulæ accelerationis mortis: supponimus
enim alioquin salutem & matris & fœtus esse
desperatam: ex altera autem parte dubii spes
lucri est maxima, nimirum salus matris, &
fortè etiam fœtus, quæ videbatur desperata.
Sic enim si mors certa immineat ab incendio v.

Yy

g. graf-

714. *Theol. Sacrament. Pars IV. Cap. IV.*
g. grassante, vel fera, licet te ex alto precipice
cum dubio periculo mortis. Addit demum
Sanchez *ibid* Medicum eo casu teneri medica-
mentum illud dubium adhibere; tenetur enim
minus malum ægroti eligere: minus autem
lum est dubia mors spem aliquam vita habens
cum solo aliqualis anticipationis periculo, quam
mors omnino certa.

713. *Contrà verò, si spes probabilissima à Medicis*
concepta sit, in raro licet, non tamen rarius
casu, ut matre cum vitæ suæ periculo ab iis
dicamentis abstinent, aut etiæ mortuâ, scens
lucem prodire & baptizari possit: è diverso alienis
hitis medicamentis, et si forte matre servata
(quando enim certa salus Medicis?) proles
ne Baptismo peritura sit, omnino ex charitate
obligabitur mater ab ejusmodi medicinis abstinere
cum periculo vitæ suæ in gratiam prolis
Sanchez. *Layman. Lugo II. cc. alii apud Dianam*
resol. 37. & part. 2. tr. 5. resol. 11. Ratio dicitur quia
lex & ordo charitatis postulat, ut vita spiritualis
animati scetus in extremâ necessitate avertatur
damnationis, quoad peccatum damni, praferatur
vita corporali matris. At, quid si & ipsa mater
eo casu sciret vel probabiliter timeret, se esse
statu peccati mortalis, & damnationis periculo?
Et hoc non ex usu iuri ipsam à procuranda salu
spirituali prolis, sed potius ad eum finem obli-
gari ad procurandum sibi statum gratiæ per con-
tritionem vel Sacramentum, merito censer. *La-*
go cœr. n. 133. Et nimium metaphysicè quidam
requi-

requirunt, ut mater tunc certa sit, & de salute propria, & de salute fœtus baptizandi. Sic enim vanum & metaphysicum evaderet præceptum illud, quo tenemur animas nostras ponere pro salute spirituali proximi: quotusquisque enim certus erit de propriâ & proximi salute æternâ? Excipe tamen rarissimum casum, quo mater eō articulô copiâ Confessarii destituta, & contritionis eliciendæ ignara reverâ versaretur in certo periculo damnationis æternæ: tunc enim eam non obligari ad abstinentiam ab illis medicinis propter salutem spiritualem fœtus, rectè cum aliis docent *Layman & Diana II. cc.* Quia non tenetur vitam spiritualem propriam prodigere propter vitam spiritualem alterius: & in pari necessitate benè ordinata charitas incipit à seip-
sâ. Relicto deinceps abortu indirecte tantum procurato, de abortus directe & malitiosè cau-
sati pœnis horribilibus videamus.

Irregularitas.

OMnis quocunque modo vel medio fœtus⁷¹⁴ animati abortum procurans directe, om-
nisque ad id scienter, jussu, consilio, auxilio quomodolibet cooperans, effectu secuto, ipso facto incurrit irregularitatem ex delicto homici-
dii voluntarii à solo Pontifice per se dispensabi-
lem, tūm ipso Jure Communi, tūm Constitu-
tione Sixtinâ quoad hoc nihil immutatâ per
Gregorium XIV. ut apud omnes in confessio est.
Dico tamen: *Effectu secuto.* Nam quibuscumque

716 *Theol. Sacrament. Pars IV. Cap. IV.*
que mediis adhibitis attentatus sit abortus fundi
animati, si reipsa non sequatur, sed partus vero
exiit in lucem, non incurritur irregularitas: ne
pœna in Jure decreta ipso facto incurrendo
incurritur, nisi propter delictum consumma-
tum, & non attentatum tantum: idque manu
verum est de irregularitate, quæ, ipso Jure
ente, non incurritur, nisi in casibus Jure ex-
pœsis, c. *Is qui. de sent. Excomm. in 6.* Expœ-
tur autem homicidium consummatum tantum
nullibi attentatum solum, neque in ipsa sa-
morata Sixti V. rigidâ Constitutione. Addi-
super non incurri hanc irregularitatem, nili co-
stet fœtum jam fuisse animatum, & proinde
verè homicidium patratum, ut seorsim dicat
secl. ult.

717 Cum igitur Gregorius XIV. Bullam Sixti V.
quoad reliqua omnia, præter expressa in in-
Bulla (in qua quoad irregularitatem nihil mo-
deravit) in suo robore permanere volent, pa-
lam est, Episcopum non posse regulariter di-
spensare in hac irregularitate ex abortu pro-
rato etiam occulto; præterquam quod Concilium
Tridentinum *sess. 24. c. 6. de Reform.*
amplissima facultate concessa Episcopis dilpu-
sandi in omni irregularitate proveniente ex ab-
orto occulto: expressè excipiat eam, quæ pro-
venit ex homicidio voluntario, utique etiam
occulto: nam particula exclusiva separat, quæ
sunt ejusdem generis: secluso tamen alio spe-
ciali Privilegio. Possunt tamen vi Privilegio

rum in ea irregularitate ex abortu dispensare
Prælati majores Regularium cum suis subditis
tantum, idque aliis committere, ut pluribus
allegatis tenet Diana cit. p. 7. tr. 5. resol. 22. &
Portellus noster V. *abortus num. 10.* Nam hoc
Privilegium nullibi revocatum est à Concilio
Tridentino. Nec jam obstat Constitutio Sixti
V. Nam plures Successores Pontifices Privile-
gia Minorum Concilio Tridentino non adver-
santia confirmârunt *ex certa scientia*, ut videre
est in Bullario Rodriuez & Cherubinorum:
Confirmatio autem *ex certa scientia* revalidat
Privilegia etiam revocata ab Antecessore, imo
habet vim novæ concessionis talis Privilegii: ut
præter alios latè videre est apud Suarez *de legi-
bus l. 8. c. 18. & 19.* Sed avertat DEUS, ne opus
sit uti tali Privilegio.

Potest etiam Episcopus cum ejusmodi irre- 716
gulari ex abortu vel alio homicidio occulto, ut
in suscepis Ordinibus, etiam Sacerdotii, mini-
stret, dispensare per accidens in casu veræ ne-
cessitatis ministrandi, quando non est facilis re-
sursus ad Pontificem, uti docent *Sylvester, Hen-
riquez, Avila*, eosque laudans Layman l. 3. tr. 3.
p. 3. c. 12. fine. Ratio sumitur ex Episkeia, & ra-
tionabiliter præsumptâ voluntate Pontificis,
ita exigente suavi regimine Ecclesiæ, ne animæ
periclitentur: quemadmodum ob eandem ra-
tionem, communi Doctorum consensu Episco-
pus dispensat in voto continentæ perpetuæ ad
contrahendum matrimonium, quando urget
peric

718 *Theol. Sacrament. Pars IV. Cap. IV.*
periculum incontinentiae, nec patet facilis u-
cessus Romam, licet illud votum & quæ ac ha-
irregularitas) sic reservatum summo Pontifici
& in omnibus Privilegiis vel confessionibus e-
spensandi in votis excipi soleat: quin eadem
tione Sanchez l. 2. de Maurim. disp. 40. MM. 7.
benè probat, Episcopum dispensare posse in im-
pedimento dirimente, ad contrahendum mat-
rimonium in casu urgentis necessitatis, qui non
patiatur recursum ad Pontificem. Notandum
piè cautus Layman l. e. Episcopum tunc non
simpliciter tollere irregularitatem, sed tam
eius effectum suspensioni similem, ut nimis
interim celebrare liceat, dum culpa & defectus
in occulto manent, & donec à Papa dispensa-
tio impertrari commodè possit: sed certè alii De-
còres non ita anxiè loquuntur. Credo firmiter
Episcopum tunc, sicut in illo voto & impedi-
mento dirimente occulto, ita & in hac irregu-
laritate occultâ simpliciter dispensare posse pro
foro conscientiae absque remanente obligatione
recurrenti ad Pontificem oblatâ commodè
occasione: atque in contingentia facili, & in
casu nostro in celeberrimo Germaniae Vicaria
practicari vidi.

717 Quid ergo agendum Sacerdoti v. g. qui pro-
curavit abortum factum animati, aliudve occi-
sum homicidium commisit; ideoque irregulari-
tati, & in nostro casu etiam excommunicatus
subjacet, sed nisi Missam celebret, aliasve fu-
ctiones Sacerdotales obeat, veniet in suspicione

criminis cū gravissimo dispendio famæ, aut etiam vitæ periculo? Debet is omnem operam dare, ut quam citissime dispensatio à summo Pontifice, aut juxta modum dicta ab Episcopo impetratur: interim vero post peractam poenitentiam, celebrare poterit, quoties necessitas postulabit ad vitandam infamiam, aliudve grave periculum, aut scandalum, juxta communem doctrinam & praxin in quâvis irregularitate vel censurâ. Rationem communem dat Navarrus *Man. c. 27. n. 239.* Quia lex naturalis & divina, de defendenda propriâ famâ (multò magis propriâ virtute, scandalo cavendo) præstat legi humanae de abstinendo à Sacro in irregularitate.

Excommunicatio.

Omnis quocunque modo vel medio directè ⁷¹⁸ procurans abortum fœtus animati, omnis que ad id scienter jussu, consilio, auxilio, favore, quomodolibet cooperans, effectu secuto, ipso factio incurrit excommunicationem latam à Sixto V. & à Greg. XIV. solâ reservatione pro foro conscientiæ sublatâ, liquidò in suo vigore relictam. Textus autem fulminator sic habet §. 7. *Omnes & singulos, cujuscunq; gradus, statu, ordinis, vel conditionis existentes, tam laicos, quam Clericos, seculares, & cujuscunq; Ordinis Regulares, nec non mulieres seculares, vel quemque Ordinem professas, qui vel qua, vel usq; principales, vel ut socia consciavé ad tale factus committendum, opem, consilium, fatussem, potige-*

portionem vel alia cujuscunque generis medicamenta scienter dederint, ac etiam scribendo litteras privatas vel apochas, vel aliis verbis aut signis juverint, aut consiluerint ultra predictas pœnas ipso facto nunc, prout ex tunc excommunicamus, Et pro excommunicatis declaramus. Hactenus textus: quicquid Pontifex non satis expressè comprehendat ipsas matres prægnantes potionis abortivis per se mentes, aliove medio sibi meti abortū procurantes, quin immò has excludere ex viverbi Dederit acutè videatur aliquibus apud Dianam regi. Attamen mihi indubitatum est, sub illa excommunicatione comprehendere Pontificē voluntē omnes omnino principales abortū procurantes, quas in illa Bullā expresserat: atque §. 2. ita nifestè expressit: *Nec non prægnantes ipsas mulieres, qua scienter præmissa fecerint: & §. 1. ac mulieres ipsas, qua eadem pœnula pente scienter sumpserint: ergo etiam matres sibi meti abortū fœtū animati procurantes prædicta excommunicationi subjacere meritò docet concilis sententia. *Fillius, Bonacina, Dicastilia* eosque sequens *Diana ibid.* Excepto tamen causa quo fœmina meru gravi & cadente in confusione virum compelleretur sumere potionem abortivam: quando enim coacta sumit potionem, qua sit secuturus abortus, non potest propriè dici procurare, hoc est, studiosè querere abortum. Idemque sentiendum puto de alio, simili motu gravi coacto, ad aliquo dictorum modis*

cooperandum abortui causando. Insuper nota per omnem modum illas voculas scienter; & secundo effectu.

Ab hac excommunicatione incurrenda, qui-719
buslibet prædictis modis procurantes vel co-
operantes ad abortum, excusat omnis tam *juris*,
quam *facti* ignorantia, etiam culpabilis lata,
crassa, supina, imo & affectata, modò cum in-
genti temeritate conjuncta non sit. Nam Pon-
tifex in dictâ Constitutione iteratò adjecit parti-
culam *scienter*: atqui omnis etiam affectata
ignorantia excusat à pœnâ impositâ *scienter* ali-
quid facienti, ut latè probat Sanchez l. 2. Moral.
c. 10. n. 38. & l. 9. de Matrim. disp. 32. Non
enim potest dici *scienter* facere, qui facit ex
ignorantia qualibet etiam affectata. Dummodò
tamen absit ingens temeritas, qualis adesset,
quando quis vehementem habet suspicionem
delicti prohibiti; talis enim temeraria ignoran-
tia importaret latissimam culpam & dolo æqui-
pararetur. Tandem à quomodolibet attentanti-
bus abortum non incurritur excommunicatio,
nisi effectu secundo. Nam præterquam, quod
conatus solus ad crimen non puniatur, pœnâ or-
dinariâ, ut cum multis latè probat Julius Clarus
præt. crim. q. 92. idque in censuris generaliter
admittatur ab omnibus specialiter in nostro ca-
su aperte significant verba Constitutionis Sixti-
nae §. 1. ibi: *Ita ut re ipsa abortus inde secutus sit.*
& rursus §. 7. ibi: *Ad tale facinus committen-
dum operi*, &c. constat autem regulariter verba
cooperantes ad abortum, excusat omnis tam *juris*,
quam *facti* ignorantia, etiam culpabilis lata,
crassa, supina, imo & affectata, modò cum in-
genti temeritate conjuncta non sit. Nam Pon-
tifex in dictâ Constitutione iteratò adjecit parti-
culam *scienter*: atqui omnis etiam affectata
ignorantia excusat à pœnâ impositâ *scienter* ali-
quid facienti, ut latè probat Sanchez l. 2. Moral.
c. 10. n. 38. & l. 9. de Matrim. disp. 32. Non
enim potest dici *scienter* facere, qui facit ex
ignorantia qualibet etiam affectata. Dummodò
tamen absit ingens temeritas, qualis adesset,
quando quis vehementem habet suspicionem
delicti prohibiti; talis enim temeraria ignoran-
tia importaret latissimam culpam & dolo æqui-
pararetur. Tandem à quomodolibet attentanti-
bus abortum non incurritur excommunicatio,
nisi effectu secundo. Nam præterquam, quod
conatus solus ad crimen non puniatur, pœnâ or-
dinariâ, ut cum multis latè probat Julius Clarus
præt. crim. q. 92. idque in censuris generaliter
admittatur ab omnibus specialiter in nostro ca-
su aperte significant verba Constitutionis Sixti-
nae §. 1. ibi: *Ita ut re ipsa abortus inde secutus sit.*
& rursus §. 7. ibi: *Ad tale facinus committen-
dum operi*, &c. constat autem regulariter verba

PARS IV.

Z z

intel.

722 *Theol. Sacrament. Pars IV. Cap. IV.*
intelligenda esse cum effectu, quem significat
Adverte tamen rursus, tunc incurri sextum ca-
sum reservatum pro Religiosis à Clemente VII
à procurante, seu auxilium vel consilium dare
etiam effectu non secuto. Sed nunquam etiam
casus reservatus ab Episcopo? Affirmat non
pauci sane tutiū. Sed nisi alicubi ita exprimitur
credo probabilissimè, quod non. Nam rela-
tio absoluta criminis comprehendit effectum
externum cum effectu. Ita cum aliis Dianam
ibid. resol. 11.

720 Ab hac excommunicatione à Sixto V. ful-
natâ, & extra mortis articulum, in quocon-
eventu, Summo Pontifici reservatâ, ex Confis-
tione Gregorianâ modò absolvit & Episcopos
& omnis ab eo ad confessiones audiendas
probatus, atque ad hos casus specialiter deputa-
tus Confessarius, sacerdotalis, Regularis pro foro
externo conscientiæ. Nam pro absolutione in foro
externo obtainendâ, si res publicata eò, devenient
etiamnū recurrendum esset ad Summum Po-
nificem, cui in eo foro reservata manet: Omnes
liquent ex textu initio recitato. At quisnam
censendus erit Confessarius ad hos casus spe-
cialiter deputatus ab Episcopo? Certè claris re-
bis Gregorii insistendo, is, qui in specie habet
Episcopo facultatem absolvendi ab excommu-
nicatione contractâ propter abortum procuratum,
ut meritò intelligunt Doctores communiter.
Bonacina tamen apud Dianam *ibid. resol.*
15. non improbabiliter existimat, ejusmodi de-

putatum censendum esse etiam illum, qui habet facultatem ab Episcopo absolvendi ab omnibus casibus & censuris Episcopo ab homine vel jure reservatis, in quâ ampla facultate etiam hæc contineri videtur. Illa enim particula *specialiter* solum indicat, non posse quemquam absolvere virtute alicujus facultatis, nisi ea facultas ad hos etiam casus extendatur; facultas vero absolvendi ab omnibus casibus reservatis Episcopo, si distributivè explicetur, procul dubio casum abortus specialiter comprehendit. *Sic ille.* Sed non videtur recedendum à claris verbis & intellectu communis Doctorum in re tam gravi: recteque monet Diana: *Videant igitur Confessarii, quid agant?*

Prælati majores Regularium jurisdictionem ⁷²⁴ quasi Episcopalem obtinentes, Generales, & Provinciales, ab hac excommunicatione sine dubio absolvere possunt suos subditos, atque ad absolvendum deputare suos Confessarios respectu suorum subditorum fortè ita delinquentium: at certè non respectu sacerdotalium laicorum, vel Clericorum: cum Pontifex expressè requirat hunc Confessarium deputatum esse per loci *Ordinarium*, qualis certè non est Provincialis v. g. *Quidquid* aliqui opinentur in oppositum. Posse tamen adhuc Confessarium privilegium absolutè absolvere ab ista excommunicatione vi generalis Privilegii absolvendi ab omni casu & censura Papæ extra Bullam Cœnæ reservatis quemadmodum & virtute Jubilæi concessi cum facultate absolvendi à quibus-

cunque casibus, quilibet Confessarius appro-
tus potest) tutò sentiunt communiter Do-
ctores. Neque enim verosimile est mentem Po-
tificis ab isto casu reservationem Papalem au-
tentis fuisse sub speciali illa Ordinarii deputatio-
ne requisitâ comprehendere etiam illos Confes-
sarios, quibus aliquid potestas sit in casu de-
cto Papæ reservatos. Decreta & Declarationes
in contrarium, & novissimè duodecima pro-
positio inter prohibitas ab Alexandro VII. manu-
stè loquuntur de casibus Episcopo reservatu-
homine, seu quos Ordinarii locorum sibi re-
varunt, vel reservabunt in futurum, ut habe-
Declaratio Sacræ Congregationis in Decreto
Clementis VIII. Non autem de casibus Episcopi
po reservatis à Jure Communi (si quis tamen de-
sibus adhuc hodie sint in vigore) certè nos de ca-
sibus per se Pontificiis potestati Ordinariorum
à Papa vel jure permisssis, nisi aliter exprime-
tur. At, inquies: nonne Episcopi sibi rele-
vant homicidia, & sàpè in specie abortum? Egò tunc ne absolvas à casu vel peccato, nisi do-
cultatem ab ipsis habeas, vel tempore Jubilie.
Adhuc tamen absolve ab excommunicatione
Censura enim non est casus, sed pæna casus, sàpè
Navarrus Man. c. 27. n. 262. à diversis autem
non sit illatio, ut in utroq; Jure notum. Tamen
laudo nostrum Laurentium Portellum V. ab
tess n. 5. ita concludentem. Sed tamen ab
oppositum judico probabilius & securius pro-
pter specialem destinationem requisitam à Gr.

gorio XIV. quare suadeo tibi privilegiate Confessarie, si tibi facilis sit recursus ad Ordinarium, nec apud ipsum timeas suspiciones vel conjecturas faciles de tuo misero pœnitente, aut fortè aliis innocentibus, in re tam gravi viam eas securissimam.

Pœna reliqua.

Ex Constitutione Sixti V. quoad hoc nihil⁷²² immutatâ per Gregorium XIV. procurantes abortum effectu secuto, si Clerici sint, duas adhuc incurunt pœnas nostrum forum concernentes, privationis, & inhabilitatis: textus §.3. sic habet. *Eos autem, qui Clerici fuerint, omni privilegio Clericali, officiis, dignitatibus, & beneficiis Ecclesiasticis, que sic vacatura nostra & Sedis Apostolice dispositione perpetuò reservamus, ipso facto privamus & in futuro inhabiles ad ea suscipienda decernimus. &c.* Utramque hanc pœnam patrato scelere, in foro conscientiæ incurri ipso facto ante omnem aliam Judicis sententiam, propter textum *ipso facto privamus, & inhabiles decernimus*, affirmant ferè communius scribentes, etiam Portellus noster *V. Abortus n. 8.* Adeò ut Clericus procurans vel consulens abortum, effectu secuto, ipso facto privatus sit officio & beneficio Ecclesiastico, illudque mox in conscientia, cessante scandalo, vel proprii criminis evulgandi periculo, relinquere vel resignare tenetur, nec aliud admittere possit: aut certe dispositionem vel rehabinetionem, quam pri-

nūm omni diligentia procurare. Durum latini
& omnino verum credo; quando casus esset no-
torius: tunc enim cessaret titulus coloratus
privationis & inhabilitatis notoreitatem. At vo-
rò si casus maneat occultus (ut nos semper suppo-
nimus) probabilissimum judico, neutrā pōna
incurri ante judicis declaratoriam sententiam.
Non Privationis: quia hæc pōna exigit actu
hominis positivum ad sui executionem: nam
autem tenetur esse reus & vindicta: ergo requi-
tur sententia declaratoria etiam in foro con-
entiæ, antequam quis obligetur imponere
pōnam à Jure statutam. Nec inhabilitati: ha-
enim licet sit pōna purè privativa non require-
actum hominis, tamen immediatè apponit
cum præfatâ pōnâ privationis non obligante
conscientiâ ante declarationem Judicis, ideoque
hujus qualitatem participans, neque illa ita ob-
ligabit. Secùs esset, si inhabilitatis pōna pone-
retur per se, aut cum pōnâ purè privativa, con-
sûrâ, irregularitate, &c. Ita cum aliis Filiocu-
rætatione 34. num. 7.9. Mitiùs adhuc sententia
Lessius & Sanchez apud Dianam *ibid. resol.* 10
Tandem illa privatione vel inhabilitate defaci-
contractâ, quis dispensabit vel rehabilitabit?
Certè Episcopus: quemadmodum & *Prædicatoris*
Regularis suos subditos in ordine ad Officia Or-
dinis Regularia. Nam licet Sixtus V. sibi &
Sedi Apostolicæ reservaverit irregularitatem &
excommunicationem, non tamen reservavit ne-

habilitatem ibi positam. Et hactenus de pœnis
Sixtinis pro nostro foro utique satis.

Denique etiam Jure communi Canonico eau-723
santibus abortum gravissimæ decernuntur pœ-
næ. Antiquissimum Concilium Illerdense can. 2.
sic statuit. *His, qui abortivum faciunt, vel na-
tos suos extingunt, post septem annorum cur-
ricula, Communio tribuatur, &c.* Et Synodus
6. Generalis constant. can. 9. *Qui pharmaca
abortum facientia procurant, vel venena su-
scipiunt perimentia partus, pœnâ occisoris
accusentur.* Hinc Stephan. P. c. consulisti. 2. q. 5.
Si ille, qui conceptum in utero per abortum
deleverit, homicida est, quanto magis, qui unius
saltus diei puerulum peremerit, homicidam
se esse excusare nequibit? Cæterum ne credas
Farinacio, Peregrino & aliis quibusdam asse-
rentibus, eos qui abortu fœtus animati procurâ-
runt, ipso jure amittere jus sacri asyli, & imunita-
tis Ecclesiæ, si ad eam confugerint; nullum enim
tale extat jus. Verum quidem est, ex Constituti-
one Gregorii XIV. 7. incip, *Cum alias nonnulli*
1591. homicidium proditorum perpetantes eo
refugio privari; & secundum aliquorum intellectu-
m etiam ab Innocentio IV. c. 1. *Pro humani-
de homicidio in 6.* At certè procuratio abortus
animati homicidium proditorum propriè dici
nullo modo potest. Nunquid enim fœtum in
utero extinguens, ex insidiis & per industriam
circumventum privavit facultate sui defenden-
di misellulum animulum, qui sui defendendi po-

tens fuit nunquam? sic certè de homicidio proditorio accusabis etiam Herodem occidentem pueros in Bethléém. Quin imò homicidium proditorum strictè in rigore, in materia odiosa, & in ordine ad pœnas Juris non dici illud, quod fit per insidiās vel veneno simpliciter, nisi quis sub prætextu & simulatione amicitia deceptum occidat, illustri exemplo Joab in libro *Regum* plurimis allegatis, latè & optimè probat. Doctissimus in Jure & Tribunalibus Ecclesiasticis versatissimus, Reverendissimus Dominus Alexander Sperellus *Decis. Fori Ecclesiastici decis. 23.* per totum.

SECTIO III.

Abortus idem moraliter causatus.

SUMMARIUM.

- 724. Omnis etiam moraliter influens vel causans abortum contrahit pœnas statutas. Ut
- 725. I. Mandans 726. nisi mandatum ante factum recauerit.
- 728. II. Consulens. 729. probabiliter etiam factum recautione.
- 730. Sed aequum probabile est, facta sufficiente recautione non incurvere.
- 732. III. Conveniens, approbans, ratum habens suo nomine fieri.
- 733. Secus, si non fiat ejus nomine, vel intuitu;
- 734. Aut si quis abortum in sui gratiam jam factum prostea solum approbat, ratum habet, vel remunerat.
- 735. IV. Personæ, non pedem, non incurrit pœna.
- 737. Etiam obligatus impedire ex justitia.
- 724. **O** Mnis etiam moraliter, iuliu, confilio, con-